

Asia: VN/32825/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan virastouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Helsingin yliopiston humanistinen tiedekunta haluaa lausua Kotimaisten kielten keskuksen uudelleensijoituksesta kaksi huomiota:

Organisaatorakenne: itsenäinen osasto, ei sulautettuna muuhun organisaatioon

Organisaatorakenteessa pidämme tärkeänä, että Kotus voi toimia itsenäisenä asiantuntijaosastona, jolloin sen on mahdollista rekrytoida kielten asiantuntemukseen sopivia erityisasiantuntijoita, kartuttaa asiantuntemusta, asettaa omat toiminnalliset tavoitteensa ja seurata niiden toteutumista.

Kielipolitiikan suunnittelu painokkaammin tehtäviin

Esitämme myös, että pykälän 5 alussa luonnehdittaisiin Kotimaisten kielten keskuksen yleistehtävä kielen asiantuntijana siten, että keskuksen kielipoliittinen asiantuntijarooli tulisi painokkaammin esiin. Muotoilu voisi olla seuraavanlainen:

5 §

”Kotimaisten kielten keskuksen tehtävänä on kielen asiantuntijana tuottaa tietoa kielipoliittisen päätöksenteon tueksi ja osallistua kielensuunnitteluun.”

Perusteluksi muutosesitykselle viittaamme oikeusministeriön tilaamaan selvitykseen (Onikki-Rantajääskö, Tiina 2024: Suomi osallisuuden kielenä: Selvitys suomen kielen tilasta 2020-luvun puolimaissa. OM:n julkaisuja 2024:20). Selvitys tarkastelee laajasti suomen kielen käyttöä organisaatioissa, monikielisyyttä ja rinnakkaiskielisyyttä, tavallisimmin suomen ja englannin rinnakkaisuutta. Selvitys löytyy täältä <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-141-0>

Kieli- ja koulutusasioiden yhteistyö

Uusi organisaatorakenne antaa paljon mahdollisuuksia tehdä yhteistyötä kieli- ja koulutuskysymyksissä, sillä sekä kielenhuollon ja kielipolitiikan että koulutuksen kehittämisessä heijastuvat samat ajankohtaiset ilmiöt: lukutaitoerot, kansainvälistyminen, englanninkielistyminen, tarve kehittää terminologiaa, vähemmistökielikysymykset, uudet maahanmuuttajakielet, yksilöiden monikielisyys, monikieliset palvelutarpeet jne. Näissä toivomme tiivistä yhteistyötä myös yliopistojen kanssa niin tutkintokoulutuksessa kuin tutkimuksessakin.

Dekaani Pirjo Hiidenmaa

Walter Kaarina
Helsingin yliopisto - Helsingin yliopisto, humanistinen tiedekunta